

PIO

Primär immunbrist
organisationen

Primär immunbristorganisationens viljedokument om antibiotika

Antibiotika

Antibiotikaresistens kostar Europa 1,5 miljarder euro per år i extra sjukvårdskostnader och produktionsbortfall. 25 000 individer i Europa dör varje år till följd av antibiotikaresistens (beräkningar från 2017, WHO Europa).

För personer med primär immunbrist är det livsviktigt med fungerande antibiotikabehandling. Personer med primär immunbrist måste behandlas med antibiotika varje gång de får en bakterieinfektion, ofta under längre perioder än normalt. En del behöver också antibiotika förebyggande. Om antibiotikan inte biter på bakterien får det förödande konsekvenser. Att så ofta ta antibiotika innebär också en viss risk för att multiresistenta bakterier utvecklas. Denna risk ökar ju fler multiresistenta bakterier det finns i samhället. Resistens smittar nämligen mellan bakterier.

Detta är något som de allra flesta är medvetna om. Trots det är frågan inte alltid så högt prioriterad som den borde vara. Centrala frågor är:

- Hur uppkomst av nya resistent bakterier kan undvikas
- Hur antibiotika mot resistent bakterier kan utvecklas
- Hur spridning av redan existerande resistent bakterier kan förhindras

Antibiotikaresistens äventyrar medicinska landvinningar som exempelvis avancerad sjukvård av för tidigt födda barn. En ökad förekomst av resistent bakterier påverkar sjukvårdens beslut att genomföra vård. Det kan till exempel handla om transplantation, kirurgi eller en tuff cancerbehandling – behandlingar som med resistent bakterier blir allt för riskfyllda för patienten.

För våra medlemmar är begränsningen än större och risken ökar för dödliga infektioner när resistent bakterier ökar i samhället. Beslutsfattare måste se till helheten och ta sitt ansvar för att antibiotikaresistensen minskar och att det finns verksam antibiotika att tillgå.

Det här vill PIO

Beslutsfattare måste se till helheten och ta sitt ansvar för att antibiotikaresistensen minskar och att det finns verksam antibiotika att tillgå. Åtgärder måste göras inom många olika områden. Uppkomst av resistent bakterier måste undvikas, bättre incitament för att utveckla nya antibiotika måste skapas och spridningen av resistent bakterier måste förhindras.

Undvika uppkomst av resistent bakterier

Antibiotika har länge använts för att främja tillväxten och minska kostnader för infektioner inom djurhållningen. Det innebär att det också är här många av de resistent bakterierna utvecklats. Men även användning av antibiotika bland människor påverkar och inom vården finns en anhopning av resistent bakterier.

För att uppkomst av resistent bakterier ska undvikas föreslår PIO:

- **Gör antibiotika dyrare**
Antibiotika är idag omotiverat billig. Ibland är kostnaden så låg som 30-90 kronor för en kur. För barn är det sedan en tid tillbaka helt gratis. Det främjar inte återhållsamhet. Antibiotika borde undantas från systemet för fria läkemedel för barn, men med maxtak som högkostnadsskyddet. Det borde även läggas en särskild skatt på antibiotika, som kan finansiera satsningar för att motverka antibiotikaresistens.
- **Uppdatera de nationella behandlingsrekommendationerna**
STRAMA bedömer att läkarna har en god följsamhet till relevanta riktlinjer. Problemet är att riktlinjerna inte uppdateras i den takt

som skulle behövas. Mycket forskning sker inom området. Ett exempel är att vi idag vet att det ofta räcker med långt färre doser av antibiotika i en behandlingsskur. Genom att förkorta behandlingstiden minskar risken för antibiotikaresistens. Med dagens uppdateringstakt kommer det dröja 10-20 år innan ny fakta presenteras för läkarkåren. Att Läkemedelsverket ges möjlighet att uppdatera de nationella behandlingsrekommendationerna i en rimlig takt, så att de beslutsstöd som sjukvården har är de bästa möjliga.

- **Koppla alla journalsystem till det nationella infektionsverktyget**
Skillnaderna i antibiotikaanvändning mellan olika landsting är stora – men problemen berör oss alla. Därför måste alla prioritera de verktyg och medel som behövs. Alla landsting måste koppla ihop sina journalsystem med det nationella infektionsverktyget, i vilket sjukhusen kan rapportera sin användning av antibiotika. Det är också viktigt att diagnos- och forskrivningsdata kopplas ihop. Idag vet vi vilka som förskriver antibiotika, men vi vet inte för vilka diagnoser. Vi vet heller inte vilka sorters antibiotika som väljs vid olika infektioner. Det försvårar utvärderingen av landstingens arbete för att få bukt med olämplig förskrivning av antibiotika.

- **Kräv antibiotikafri mat**

Kommuner och landsting, handlare och restauranger måste ställa högre krav på att livsmedel de köper inte har behandlats med antibiotika i onödan. Inte minst handlar det om kyckling och fisk, som ofta innehåller resistenta bakterier, och där man ofta använder antibiotika vid uppfödning. Det används i tillväxtfrämjande syfte eller för att kunna hålla större populationer på mindre ytor.

- **Öka påtryckningarna inom EU och WHO**

Ju fler resistenta bakterier det finns i samhället, desto större blir riskerna. I till exempel Indien har man påträffat resistenta bakterier i vattnet. Sverige måste utöva påtryckningar inom EU och WHO. Livsmedelsverket och Jordbruksverket måste också få fortsatta resurser för att följa utvecklingen av resistenta bakterier bland djur och i livsmedel och de risker de innebär för människor.

Bättre incitament för att utveckla nya antibiotika

Vanligtvis vill man öka förskrivningen av nya effektivare läkemedel, men när det gäller antibiotika vill man tvärtom undvika förskrivning av nya kraftfulla sorter så långt det är möjligt. Det innebär att incitamenten att ta fram nya produkter är svaga. Det behövs därför komplement till de satsningar på grundforskning som redan görs.

För att nya antibiotika ska utvecklas föreslår PIO:

- **Inför belöningspremie istället för försäljningspris per styck**

Vi behöver en ersättningsmodell som kan fungera för en produkt, som till skillnad från andra läkemedel, ska användas i så liten utsträckning som möjligt. Ju snabbare det sker, desto bättre. I Storbritannien och Norge har man tittat på ett system med belöningspremie istället för styckpris. Systemet skulle kunna vara nationell, multinationell eller global. Ett annat alternativ är en försäkring liknande de lösningar man har vid framtagande av vaccin. Då kan man både finansiera framtagande av antibiotika, säkerställa tillgång och sätta tak för samhällets kostnader.

Minska risk för spridning

Även om vi i Sverige har en låg andel resistenta bakterier så är det ett problem vi kommer att behöva leva med länge.

Detta tycker PIO behöver göras för att minska spridning av resistenta bakterier:

- **Förbättra följsamheten för god handhygien**
Utveckla rutiner för att öka följsamheten att hålla god handhygien och sprita händerna inom sjukvård och jordbruk.
- **Vaccinera förebyggande istället för att behandla med antibiotika**
Att vaccinera mot bakteriella infektioner i förebyggande syfte istället för att ge antibiotika görs redan idag inom djurhållning, men skulle på sikt kunna göras mer bland människor.
- **Använd ny medicinteknik inom sjukvården**
Implementera och öka användningen av ny medicinteknik, som till exempel antibakteriella ytor inom sjukvården.

PIO, Primär immunbristorganisationen

Adress: Mellringevägen 120 B, 703 62 Örebro | Telefon: 019-673 21 24 | www.pio.nu